

בית המשפט המחוזי מרכז

ת"א 5886-08-07 החברה המרכזית לשקילה בע"מ נ' אורני ואח'

ת"א 5899-08-07 אורני ואח' נ' גרוס ואח'

לפני כב' השופטת אסתר שטמר

התובעת בת"א 5886-08-07 החברה המרכזית לשקילה בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד מיכאל אוסטרובסקי ועו"ד זיו עירוני

נגד

הנתבעים בת"א 5886-08-07 1. צח אורני

2. צח אורני - שרות, מכירה ויצור מאזניים בע"מ

3. מאזני גשר בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד אברהם לוי

התובעים בת"א 5899-08-07 1. צח אורני

2. צח אורני - שרות, מכירה ויצור מאזניים בע"מ

3. א. בלדן אחזקות בע"מ

4. ראובן אורני

ע"י ב"כ עו"ד אברהם לוי

נגד

הנתבעים בת"א 5899-08-07 1. מיכאל גרוס

2. גבריאל גרוס

3. יוסף קצב

4. תבנית אמרלד שירותי מימון בע"מ

5. בליש אחזקות בע"מ

6. החברה המרכזית לשקילה בע"מ

ע"י ב"כ עו"ד מיכאל אוסטובסקי ועו"ד זיו עירוני

פסק דין

סכסוך בין בעלי מניות בחברה הוביל לתביעות הדדיות, שעיקר הדיון בהן הוא בטענת מרמה שטען אחד כלפי רעיו, ובנזק שנגרם לו בשל מעשי המרמה.

רקע עובדתי

1. צח אורני (להלן: "צח") ומיכאל גרוס (להלן: "מיקי"), חברים מילדות, הקימו מיזם משותף לשיווק מאזני גשר למשאיות, שבגדרו הוקמה על ידי הצדדים החברה המרכזית לשקילה בע"מ (להלן: "חמ"ל" או "החברה"). החידוש במיזם היה האפשרות להקים ולהתקין את מאזני הגשר בתנאי שכירות ("ליסינג"). בחודש ינואר 1995 כרתו הצדדים הסכם נוסף, שלפיו צח אורני - שירות מכירה וייצור מאזניים בע"מ (להלן: "חברת אורני") תשמש קבלן ראשי לכל עבודות הייצור, ההקמה והשירות של מאזני גשר שהחברה המרכזית תמכור או תשכיר ללקוחות בישראל (להלן: "ההסכם"). יחסים אלו עלו על שרטון בשנת 1999.

2. התביעות שלפני הוגשו לכתחילה בבית המשפט המחוזי בתל אביב, והועברו לבית משפט זה עם הקמתו, בחודש אוגוסט 2007.

ת"א 1661/00 הפך ל- 5886-08-07, והוא תביעת חמ"ל נגד צח, נגד חברת אורני ונגד חברת מאזני גשר בע"מ בגין הפרת הסכם והפרת חובות אמון, וסכומה 2,312,029 ₪. ת"א 2053/00 הפך ל- 5899-08-07, תביעת צח, חברת אורני, א.בלדן אחזקות בע"מ (להלן: "בלדן") (שיכנס להלן "קבוצת אורני"), וראובן אורני, אביו של צח. בתביעה זו נתבקשו צוים שיאסרו על הנתבעים, מיכאל גרוס, גבריאל גרוס, יוסף קצב, תבנית אמרלד שירותי מימון, CWC החברה

המרכזית בע"מ ובלניש אחזקות (כולם יחד להלן: **"קבוצת גרוס"**) לפעול לדילול המניות של קבוצת אורני, למשוך כספים מן החברה, להשתמש במניות אמרלד, ובכלל לפגוע בעבודות של קבוצת אורני. כמו כן נתבקש צו שיאסור להחליף את ר"ח שלמה זיו, ימנע העברת מידע מרחל שריקי, ימנע שינוי התקנון שלא כדין, וימנע משיכת כספים מהחברה. אורני ביקשו גם להשיב לחמ"ל סכומים ששילמה לחברת אנרג'י מדיה בכל שנות קיומה של חמ"ל, לרבות 820,000 ₪ ששולמו בשנים 1998-1999; לחייב את קבוצת גרוס לשלם לקבוצת צח סכום של 800,000 דולר שנגזל ממנה באמצעות חברת Western Steel, ולהשיב לה את הוצאות הקמת Western Steel, ובכלל להשיב כל סכום שהוצא מן החברה שלא באישור הדירקטוריון. צח עתר גם לחייב את גרוס לרכוש את מניותיו בחמ"ל, לפי אחזקה ב- 50% מהון המניות של החברה או לחלופין לאפשר לו לרכוש את מניות גרוס וקצב בחברה, לפי שווי שוק של 20,000 דולר למניה.

3. פרט לתביעה זו, על הליכי ביניים רבים מספור בה, עמד הסכסוך בין הצדדים במרכז תובענות נוספות והליכי ביניים שיש לצייןם, כדלקמן:

א. ת"א (שלום נתניה) 11608/00 צח אורני נ' משטרת ישראל ואח' (לא פורסם, 4.4.2005) - תביעה לפיצויים בגין תפיסת רכוש במשרדה של חברת אורני ואצל לקוחותיה, שבה נקבעה בעלות חברת אורני בפריטים שנתפסו, למעט מתמרים.

ב. במסגרת ת"א 1661/00 הנדון כאן הוגשה בש"א 8541/00, שבה עתרה חמ"ל לצו מניעה זמני שיאסור על אורני לפנות ל- 55 לקוחותיה ולמכור להם מאזני גשר. ביום 19.03.01 דחה השופט זפט את הבקשה וקבע כי ההסכם בין הצדדים בוטל, ובמסגרת זו בוטלה גם התחייבותם החוזית של אורני להמנע מלעסוק במכירה ו/או השכרה של מאזני גשר בישראל. טענת חמ"ל כי אורני מפרים זכויות יוצרים נדחתה משום שאורני עסקו בייצור מאזני שקילה עוד טרם שהחברה המרכזית נוסדה. העתירות בגין גזל סוד מסחרי, גניבת עין, ועשיית עושר שלא במשפט - נדחו באותו הליך ביניים.

ג. ע"א (מחוזי ת"א) 3475/05: במסגרת ערעור על החלטת הרשם שמואל ברוך ז"ל נקבע כי חמ"ל ומיכאל גרוס מנועים מלהעלות טענות הסותרות את הקביעות המתייחסות לקניין הרוחני במחשבי השקילה, או כי הידע במיזם המשותף שייך לחמ"ל (16.10.2006).

ד. עוד נדון במסגרת התיקים העיקריים בקשות שונות לעיקולים, להרחבת צוי עיקול ולביטול העיקולים (לדוגמא בש"א 4582/03 ובש"א 6436/04).

ה. בבש"א 0013086/ במסגרת ת"א 2053/00 נדחתה בקשת אורני למנוע הקצאת מניות נוספות בחמ"ל לגרוס ולבטל מהלכים שונים שנקטו בהם. כיוון שמדובר ממילא בסעדים שנדרשו כאן - אתיחס להחלטה בהמשך הדברים.

1. ת"א (שלום נתניה) 3554/03 אוחד עם ת"א (שלום אשדוד) 550/07 - ונדונה בו תביעת חברת אורני וצח כלפי קבוצת גרוס וחמ"ל בעולות לשון הרע. בפסק הדין (לא פורסם, 22.7.2012) חויבו מיקי וחמ"ל לשלם פיצוי בן 580,000 ₪.

תמצית טענות הצדדים

טענות קבוצת גרוס

4. קבוצת גרוס טוענת כי חברת אורני באמצעות צח (שניהם ביחד יקראו להלן: "אורני"), הגדילה את עלויות חמ"ל וניפקה לה חשבוניות בסכומים גבוהים בניגוד להסכם. בהתאם לכרטסת החברה, עומד חובה של אורני לחברה בסך 465,840 ₪.

בנוסף - אורני העניקו בסתר שירות פרטי ללקוחות חמ"ל ושלשלו לכיסם את התמורה, במקום להעבירה לחמ"ל.

5. במהלך חודש דצמבר 1999 התקיים הליך בוררות בין חמ"ל לבין אחד מלקוחותיה לפני כב' השופט (בדימוס) יונגורד, בגין טענת הלקוח כי ראש השקילה שסופק לו היה פגום. הבורר סבר שבוצע שינוי בראש השקילה בזמן שהיה אצל חברת אורני. מיקי וצח נשלחו לבדיקת פוליגרף, שמצאה כי צח אינו דובר אמת ואילו מיקי דובר אמת. ממצאים אלו פגעו באמון חמ"ל בצח. מסוף שנת 1999 ניהל צח משא ומתן למכירת מניותיו בחברה, דבר שלא עלה יפה משום שדרש סכומים גבוהים באופן בלתי סביר, והפעיל אמצעי לחץ. בעקבות כישלון החל צח לפעול כנגד חמ"ל, פנה לבנקים והודיע להם על הסכסוך בין הצדדים והביא להקפאת קווי האשראי שנתנו לחמ"ל. צח היה דירקטור בחברה עד יום 29.03.00 ובעל שליטה בשליש ממניותיה, ופעולותיו מהוות הפרה בוטה של חובותיו לחמ"ל. החל מחודש ינואר 2000 השביתו אורני את ייצור מאזני הגשר וכל פעולות הזמנה, מתן שירותים ללקוחות החברה, וסיום התקנות של מאזני גשר.

6. מחודש פברואר 2000 החלו אורני לפנות ללקוחות החברה, ולהציע מאזני גשר במחצית המחיר. חמ"ל סבורה כי המחיר הנמוך שהציעה חברת אורני למאזני גשר העיד על כך שמדובר ברכיבים גנובים. יתרה מזו, הואיל וחברת אורני המשיכה להציע מאזני גשר וחלפים ללקוחות חמ"ל, הסיקה חמ"ל כי אורני מחזיקים במלאי נוסף של מתמרים וחלפים שהם רכוש חמ"ל.

7. אורני התחרו בחמ"ל בניגוד לדין, הציגו עצמם כחמ"ל שלא כדין, וניצלו הזדמנויות עסקיות שלה, ואף הביאו להפרת ההסכם בין חמ"ל ללקוחותיה. אורני משתמשים בסודות מסחריים של חמ"ל שלא כדין, הן בכל הנוגע לייצור מאזני גשר, הן במידע אודות מועדי סיום חוזי השכירות של הלקוחות. אורני הפיצו מידע כוזב על חמ"ל כדי לתפוס את מקומה בשוק. אורני גם חדרו למחשב השקילה של מאזני הגשר באתרים שונים ושיבשו את קוד ההפעלה במחשב. אומר מיד כי לא הובאו ראיות לטענות אלו, למעט דברי קבוצת גרוס.

8. חמ"ל עתרה לאסור על אורני לפנות ללקוחותיה ולחייב את אורני להחזיר חלקי מאזני הגשר של חמ"ל ותיקי שירות הלקוחות, או לחילופין לשלם לחמ"ל את שווי הציוד והוצאות פיתוח והתקנת ראשי שקילה חלופיים.

כן נתבקש צו הצהרתי בדבר בעלות החברה ברכושה, וחיוכם של אורני לשלם לחמ"ל 465,840 ₪ בגין חובה של חברת אורני בספרי החשבונות, 52,863 ₪ עבור כספים שקיבלה חברת אורני מלקוחות חמ"ל, 252,532 ₪ עבור שירות ששולם לאורני אך בפועל לא ניתן, ו- 1,540,793 ₪ בגין אובדן הכנסה. סכום התביעה הועמד על 2,312,029 ₪. בסיכומים הודיעה קבוצת גרוס כי שוב אינה עומדת על הסעדים ההצהרתיים, כי אם על הפיצוי הכספי בלבד.

טענות קבוצת אורני

9. חברת אורני נוסדה בשנת 1991 ועסקה ביבוא חלקי מאזניים, לרבות מתמרים, שהם רכיבים הממירים את האותות המתקבלים מעומס המשקל, ומהווים רכיב חשוב בבניית מאזני גשר, וכן בייצור, שיווק, התקנה ומתן שירות למאזני הגשר.

צח שיתף את מיקי גרוס ברעיון ההשכרה לטווח ארוך של מאזני גשר (שיטת הליסינג). מיקי תרם רעיון לפעול באמצעות מקלטי מס להפחתת המיסוי שיחול על המיזם.

צח הקים את חברת א. בלדן אחזקות בע"מ (להלן: "בלדן") ואת חברת בליש אחזקות בע"מ (להלן: "בליש"), שהוקמה בנאמנות עבור גרוס, ונמסרה לידי נאמן מטעמם, עבורם, ללא תמורה. כל אחת משתי החברות החזיקה במחצית ממניות חמ"ל.

10. גבי ומיקי גרוס השקיעו בהקמת חמ"ל 100,000 ₪ שנועדו לרכישת רכב, ציוד משרדי ותוכנת מחשב לשיווק. יתר המימון הושג כאשראי בנקאי כנגד שיעבוד המאזניים שהותקנו וכנגד שטרות של שוכרים שניתנו מראש לתקופת שכירות של שנתיים.

זכויות החתימה בחמ"ל היו לצח וליוסף קצב, חתנו של גבי גרוס, שהיה חשב החברה (להלן: "קצב").

11. בשנים 1994 - 1999 פעלו חברת אורני וחמ"ל בשיתוף פעולה מלא, כשאורני מייצרת עבור לקוחות חמ"ל מאזני גשר וראשי שקילה, וחמ"ל מייבאת מתמרים מחברת Sensortronics, Inc (להלן: "סנסורטרוניקס"). צח, ראובן (אביו של צח, ששימש כמהנדס), מיקי, וקצב עבדו בחברה ללא תשלום.

12. בשנת 1996 שכנע מיקי את צח שחמ"ל זקוקה למימון נוסף שלא ניתן להשיג בדרך אחרת, וכך הסכים צח להכניס את חברת "תבנית אמרלד שירותי מימון בע"מ (להלן: "אמרלד"), שהייתה בבעלות קצב ורעייתו (בתו של גבי גרוס), בתמורה להקצאת אשראי בגובה 500,000 דולר. חלקן של בליש (שבשליטת מיקי) ושל בלדן (שבשליטת צח) דולל כך שכל אחת מן החברות החזיקה עתה שליש ממניות חמ"ל. בדיעבד התברר לצח כי המידע שנמסר לו היה כוזב, כי לא היה צורך בדילול, וכי אמרלד לא העמידה את היקף האשראי כפי שהתחייבה. כניסת אמרלד הביאה להתחזקות גרוס בחברה, ולהשתלטות עליה, ללא שניתנה תמורה ממשית.

צח טוען כי מיקי וקצב ניהלו את עסקי החברה במרמה ותוך קיפוח זכויותיו.

13. בחודש אפריל 1999 נוסף מיקי כבעל זכות חתימה בחשבון החברה בבנק הפועלים. בסוף 1999 ערכו מיקי וקצב ישיבת דירקטוריון נוספת בה החליטו, על אף התנגדותו של צח, לפתוח חשבון בבנק הבינלאומי ביהוד, שזכויות החתימה בו יהיו לשניים משלושה הדירקטורים (מיקי, צח וקצב). כך נושל צח מזכות החתימה שלו.

14. גרוס וקצב ניהלו את חמ"ל במרמה הן מבחינת דיני המס הן בכך שהעמיסו על חמ"ל חיובי מרמה ועלויות מתמרים שרכשו מחברת סנסורטרוניקס בארה"ב, וניפחו את מחירים באמצעות חברות קש שהקימו על חשבונה של חמ"ל, כמו Western Steel בשבדיה. לטענת אורני, החברה שלמה לחברות הקש 1,350 דולר למתמר, במקום מחירו האמיתי: 350 דולר. היתרה נותרה אצל חברות הקש שבבעלות מלאה של גרוס, בחו"ל. סה"כ גזלו גרוס באופן זה סכום של 800,000 דולר.

15. גרוס הקימו חברה חדשה בשם דומה מאוד לחמ"ל (לפי עדות קצב, לכתחילה נקראה סי. דבליו. סי החברה המרכזית לשקילה בע"מ, ואח"כ הושמטה המילה "לשקילה" ונותרה יתרת השם: CWC החברה המרכזית בע"מ), באותה כתובת. CWC עסקה אף היא במכירת מאזני גשר ובהשכרתם, לאחר שרכשה מאת חמ"ל את כל נכסיה.

16. אורני מכחישים מתן שירות בסתר ללקוחות חמ"ל, ומבהירים כי לפי ההסכם בין הצדדים נתנה אורני לחמ"ל בלעדיות לגבי שירות ללקוחות ששכרו מאזניים, ולאילו בלבד. למרות זאת, משביקשו גרוס באפריל 1999 כי אורני ישרתו את כלל לקוחותיהם רק באמצעות חמ"ל, אורני הסכימו לכך. הסכמתם לא כללה השבת סכומים שנגבו כדין מן הלקוחות.

17. אורני דורשים שגרוס יחזירו דמי ניהול ששלמה חמ"ל לתאגיד אחר של גרוס, "אנרג'י מדיה בע"מ", בסכום של 820,000 ₪ לשנים 1998-1999. לטענתם לא היו שום הוצאות שהצדיקו סכומים כאלו, ולכל היותר עמדו עלויות הניהול על 90,000 ₪ לכל התקופה.

18. אורני טוענים להפרת הסכם, עשיית עושר ולא במשפט, והונאת בעלי מניות מיעוט וקיפוחם. אורני עתרו לאכופ על גרוס רכישת מניותיהם בחמ"ל בערך ראל, תוך התחשבות בכספים שנגזלו מאורני בניפוח כוזב של עלויות, בדמי ניהול וכספים שנמשכו ללא היתר. כן עתרו לתשלום עבור השירות והעבודות שביצעה חברת אורני, ולהשבת שרטוטים ותוכניות בעלי ערך שהעמיד ראובן לרשות חמ"ל.

19. אורני לא בקשו לאשר את התביעה כתביעה נגזרת בשם חמ"ל, כנראה משום שהחברה חדלה למעשה להתקיים משנמכר כל רכשה לחברת "CWC החברה המרכזית בע"מ" שבבעלות גרוס (עמ' 231 בפרוטוקול, שורות 8-10). מכל מקום, הסעדים ההצהרתיים והאכיפה כפי שהתבקשו במסגרת התביעות שוב אינם רלוונטיים.

20. מטעם גרוס העידו גבי גרוס, מיכאל גרוס ויוסף קצב, העיד מר מיכאל וילקיסקי, עובד לשעבר של חברת אורני, וכן העיד ר"ח בייטה, שמסר חו"ד כלכלית (ת/14).

מטעם אורני הובאו עדים רבים מאוד: צח אורני ואחיו שחר אורני, אביהם ראובן אורני, ר"ח מרק פריד, ברברה רייכמן, יוסף פרנקל, זאב קליין שמסר חו"ד אודות מתמרים, צבי שחק, מנכ"ל משותף בחברת כרכם המתחרה לחמ"ל, פרופ' עמוס נוטע, שמסר חו"ד בדבר השוואה בין מתמרים, עו"ד תמר צחר, יואב אורני (דודו של צח), בני לבקוביץ, וטימור זרין, המפקח על מידות ומשקלות. מחברת וישי ישראל שרכשה את סנסורטרוניקס העידו ברוך לומר, יעקב גבאי, אהרן יושפה, בן ציון לוי. כן העידו מהנדס אבנר בר סלע, גל טל, דוד לייזר, אמנון ארץ קדושה, עו"ד חנוך קליין, עו"ד ארנון אלישיב, ג'ון פיי מחברת סנסורטרוניקס, עו"ד תום אלהד, אברהם ג'באראת, ישראל אבנון, וערן זינגר. כמו כן נחקר ר"ח אלי סררו אודות חוות דעתו (נ/47).

מר יצחק חלג' מסר חוות דעת בדבר כתב ידה של הגב' רייכמן (נ/61), אך לא נחקר, לפי הודעת ב"כ גרוס בשיבה מיום 21.4.10. ר"ח אלכסנדר הגברג, שהיה ר"ח של Western Steel עד 2002, וצרף לתצהירו מסמכים המלמדים שגבי גרוס היה מעורב בעסקי החברה, ומר ליף מלמבורג, מי שערך את הנהלת החשבונות של Western Steel ומשרדו שימש מען רשום שלה, ומסר כי המנהל בפועל היה גבריאל גרוס, וכי לא היתה לחברה כל פעילות בשבדיה. לאחר שסירבו להגיע להחקר על תצהיריהם, וניתנה החלטה בדבר חיקור דין בשטוקהולם, ואורני עמדו בתנאים הנדרשים לשם כך, הודיעו ב"כ גרוס כי משקולי עלות הם מוותרים על חקירתם, והתצהירים יותרו כחומר ראיות בתיק בית המשפט (הודעה מיום 5.1.11). עו"ד קנט הגלונד הוזמן להעיד, אך אורני ויתרו על העדתו.

21. אומר מיד כי גרסת גרוס לא זכתה לאמוני. אדרבא, ניכר היה מדברי העדים ומהתחמקותיהם, כמו גם מהעדר הסברים לסתירות שנתגלו - כי גרסתם נתפרה לפי חומר הראיות שהיה ידוע באותה עת לתובע. אלמלא טרח התובע והביא עדים ממדינות הים, יתכן שהיה עולה בידי גרוס להכחיש את טענות אורני. אלא שהעדים החיצוניים, בעיקר גב' ברברה רייכמן ור"ח מרק פריד, מי שעבדו באופן ישיר עם גבי גרוס, וניכר היה כי השתדלו שלא להזיק לגרסתו, אך לא היו מוכנים לומר דבר שקר - תמכו תמיכה ישירה ופשוטה בסיפור שטווה אורני, ואשר קרם עור וגידים, הסברים ומסמכים. כל שיכולים היו גרוס לעשות היה להסכים לנטען - ולו בשלב המאוחר. אכן, בסיכומי ב"כ גרוס אין ולו ניסיון להתמודד עם ראיות אלו. גרוס בחרו להכחיש עד תום הדיון את כל העובדות שהתבררו כנכונות: גרוס השתמשו בחמ"ל על מנת לשלם בחו"ל סכומים גבוהים מאוד לחברה שבשליטתם, שבתורה רכשה בסכום נמוך בהרבה מתמרים שהותקנו במאזניים. כך הצליחה חמ"ל להוציא סכומים ניכרים לחשבון של חברות של גרוס בחו"ל. גרוס הגדילו לעשות כאשר העבירו את כספי חמ"ל, שהיו שייכים כמובן גם לשותפתם, בלדן של צח. אין שחר לטענת גרוס כי צח הסכים לכך, ואין גם שום הגיון כלכלי בטענה כזו.

1. הצדדים מחליטים בזה ליסד בשותפות, בחלקים שווים עסק של שווק מאזני גשר למשאיות.

2. מאזני הגשר שישווקו, ייוצרו ע"י צח עבור השותפות על פי ידע ומכלולים אמריקאיים של חברת

Western Steel (להלן: W.S.)

3. גרוס ידאג לחתימת חוזה עם W.S.

4. צח ידאג להקמת חברה בשם החברה המרכזית לשקילה בע"מ או כל שם דומה שיאושר ע"י רשם

החברות ויחזיק במניות בחברה.

5. מוסכם כי מחצית ממניות החברה שיוחזקו ע"י צח יהיו בנאמנות עבור גרוס או חברה בשליטתו

ויועברו ע"י צח לגרוס על פי דרישתו הראשונה.

בהסכם נוסף סוכם שחברת אורני תשמש קבלן ראשי לעבודות הייצור, ולא תעסוק במכירה או בהשכרה של מאזני גשר בישראל. חמ"ל תשלם לחברת אורני בהתאם למחירון שצורף להסכם. לא ראיתי להתייחס למחלוקת שטענתי לה אורני, כי מועד ההסכם 23.9.94 נרשם רק בדיעבד, משום שאין לסוגיה זו משמעות לשאלות שהן באמת שנויות במחלוקת בענינו. כך גם לא אתייחס למחלוקת שנתגלעה בין הצדדים, אם נהגו לפי החוזה אם לאו. בהעדר ראיות אחרות מגלמים ההסכמים את הסכמות הצדדים.

Western Steel

23. בהסכם מיום 23.9.1994 נקבע כי חמ"ל תפעל לפי הידע והמכלולים של Western Steel. Western Steel נרשמה רק ביום 23.2.95 (עדותו של עו"ד אלהד, עמ' 888 בפרוטוקול, שורות 12-19), ובפועל לא היו לה כל הכנסות (אלהד בעמ' 889 בפרוטוקול, שורות 4-1).

חמ"ל התחייבה בהסכם עם Western Steel לשלם לה תמלוגים בשיעור 27% מהכנסותיה, להפקיד פקדון בן 425 דולר למתמר, ולשלם עבור מתמרים שיימכרו, לפי מחירם במחירון (נ/5). לגרסת גרוס, בהמשך שונה ההסכם ונקבע שחמ"ל תשלם עבור כל מתמר (עמ' 582 בפרוטוקול שורה 7 ואילך), ו-Western Steel הסכימה לוותר על חוב של חמ"ל בסך 800,000 ₪.

בדו"ח הכספי של רו"ח זיו, שנערך לפי מידע שמסרו לו שני הצדדים גם יחד, מופיע הסבר זה בביאור 18 בעמ' 14 (נספח ה בת/14 (חו"ד רו"ח בניטה)). עם זאת אין שום הסבר למקור החוב הנטען.

מכל מקום, ניתן להבין שחמ"ל רכשה מתמרים מ-Western Steel. כפי שיובהר להלן, Western Steel לא שמשה אלא תחנת מעבר לכספים ששלמה חמ"ל, בסכומים גבוהים בהרבה ממחיר המתמרים. כך שלמה חמ"ל ל-Western Steel שבשבדיה סכום של 1,350 דולר למתמר שמחירו האמיתי היה בסביבות \$400. יתרת הסכום נותרה בחשבונה של Western Steel בשבדיה. Western Steel היתה בשליטה בלעדית של גרוס. אם כן, לא זו בלבד שנקנו מתמרים במחיר מופקע, אלא שקנייתם שימשה מסווה להוצאת כספי חמ"ל מן הארץ, גזילתם מחמ"ל, והשאתם בחו"ל בשליטת גרוס.

הקשר של גרוס עם החברות: Western Steel, Western Steel Cyprus, Maxima, Swissoft

24. גבי גרוס הכחיש כל קשר, ישיר או עקיף, עם חברת Western Steel (ס' 39 לת/1; עמ' 54 בפרוטוקול, שורות 16-18), ועם חברת מקסימה 2000 וסוויסופט (עמ' 60 בפרוטוקול, שורות 29, עמ' 61 בפרוטוקול, שורות 1-6).

לטענתו, ההתקשרות עם Western Steel באה במסגרת חיפושיו אחר מתמרים במחיר מופחת. לטענתו מכר בשם שמעון שמיגל הפנה אותו לחברה מטעמו: **"אמרתי לשמיגל זהו רוצים לעשות איתך את העסקה. אז הוא אמר תראה בכל ההספקות האלה תטפל Western Steel חברה שלו מטעמו, אינני יודע..."** (עמ' 50 בפרוטוקול, שורות 12-14). הדברים נתמכים בעדותו של קצב (עמ' 260 בפרוטוקול, שורות 27-30).

באחד המכתבים שבנספח ל-19-ב, כתב גבי למר הגברג כי שילם מכיסו עבור חוב של Western Steel. ההסבר הבא שנתן, אינו מניח את הדעת: **"נכנסתי לתמונה וכמו שכתוב פה במכתב התקשרתי 5 פעמים לזה ו- 5 פעמים לזה ולא קיבלתי שום מענה.... כל מה שגיליתי שם שהיה איזשהו חוב מטופש של 5,000 שוודיות.... זה סכום זניח"** (עמ' 53 בפרוטוקול, שורות 19-23) והוסיף שזה כל הטיפול שהוא ביצע ב Western Steel (עמ' 53 בפרוטוקול, שורות 23-25).

בעדותו - בשלב שבו הוזמנו כבר עדי אורני, וברי היה כי אורני יעמוד על הזמנת העדים שייאלצו להעיד על הקשר הישיר של גרוס עם Western Steel - הרחיב גבי והוסיף כי שמיגל ביקש "לנקות את הזנבות" של Western Steel לאחר שהפסיקה להיות פעילה (עמ' 53 בפרוטוקול, שורות 12-17); וכי ר"ח פריד היה הבעלים של החברה באופן רשמי, ואילו הוא **"נכנס.. לתמונה יותר מאוחר"** (עמ' 76 בפרוטוקול, שורות 19-23), ואף היתמם ומסר שאינו יודע על שום קשר בין Western Steel לבין Maxima 2000. כפי שאראה להלן, שתיהן חברות בשליטתו שלו.

25. בסיכומים קבלו יחסי גרוס עם החברות שבחו"ל נופך שונה לחלוטין: בשלב זה כבר היתה הודיה בדבר קשר ישיר של גרוס ל Western Steel, ונטען כי החברה הוקמה במסגרת תכנון מס לגיטימי שחמ"ל הזמינה (ס' 5 בסיכומי ב"כ גרוס).

לא נותר אלא לקבוע כי גבי גרוס שיקר פשוטו כמשמעו כאשר ניסה להסתיר את קשריו עם Western Steel, וכמעט עלה הדבר בידו אלמלא העבודה היסודית שנעשתה מצד צח.

26. עדות מיקי גרוס לא היתה בהירה יותר: לטענתו כלל לא הכיר את נושאי המשרות בשבדיה, וגם הוא הכחיש כל קשר ל- Western Steel. הוא לא הצליח לזהות את המתמרים שהובאו לאולם בית המשפט, והכפיש את צח בכך שטען שהביא רק חלק מקלטות השיחות שהקליט בינם, וכי השמיט שיחה שבה דרש פיצוי שחציו ב"שחור". אלא שגרוס לא עשו שום ניסיון לאשש טענה זו, ולכן יש לדחותה ולקבוע כי מיקי גרוס ניסה להתחמק מאחריות למחת שברור שנטל

חלק פעיל וידע אודות כל מהלכיו של אביו, גבי גרוס.

אגב, גבי לא בחל בהפניית אצבע לעבר בנו, מיקי, באמרו שלו עצמו לא היה שום מעמד בחברה, ויש לשאול את מיקי אודות ההתנהלות היומיומית של החברה. גרוס לא טרחו להראות מי היו נושאי המשרה מטעמם, למעט זכות החתימה ומניות בליניש, כזכור, מוחזקות בנאמנות עבורם.

27. יוסף קצב, חתנו של גבי גרוס, טען שהתנתק לחלוטין מעסקי החברה והמשפחה 5 שנים לפני מתן עדותו, אך בתקופה נשוא התביעות היה בעל ידע רב, הן כחשב של חמ"ל הן כבעלים של אמרלד, שנכנסה כשותפה בחמ"ל והעמידה לרשותה הלוואות שקבלה מבנק הפועלים. קצב טען כי לא נרכשו מתמרים מאירופה: "ככל הידוע לי לא נעשו שום עסקאות מתמרים לא עם איטליה ולא עם אירלנד... ולא גרמניה ולא שבדיה", על אף ש Western Steel היא חברה שבדית, וחמ"ל רכשה ממנה את המתמרים, וחשב החברה בודאי היה מודע לתשלום בעבורם. למרות נסיונו של קצב להתרחק מעסקי חמ"ל ברור שידע את פרטי העסקאות, ונטל חלק פעיל בניהול חמ"ל, הן כחשב הן כבעל השליטה בבעלת שליש מהון המניות הנפרע, אמרלד. כמובן מכח זכות החתימה שהיתה לו כאחד משלושה מנהלים.

28. רו"ח מרק פריד עסק בתכנוני מס עבור גבי והיה בקשר עם ברברה רייכמן (מזכירתו של גבי) (עמ' 454 בפרוטוקול, שורות 20-21; עמ' 530 שורות 15-18). הוא הסביר בעדותו כי נרשם כבעלים של Western Steel, "אני רוצה להפריד בין רשמי (צ"ל רשמי - א"ש) ואמיתי, אם אני יכול. רשמי בגלל להקל על הרישום וגם על העניינים שבסוף כל התכנון, העסק הזה נפל, ואז היה לפרק את החברות האלו. אני באמת אמרתי שרשמי אני בעל המניות, על מנת שאנחנו נוכל לסגור את החברות האלו בקלות. בכל הדרך אני ראיתי אם לא גבריאלי גרוס, אבל מה שהוא אמר לי, קשרים שלו בחוץ לארץ או ביחד איתו כבעלים הכלכליים האמיתיים של העניין הזה" (עמ' 455 בפרוטוקול, שורות 4-10) והוסיף לגבי הרישום של Western Steel, "הכל היה ע"י תיאום עם מר גבריאלי גרוס, חלק מהתיאומים וכל הבקשות שלו" (עמ' 455 בפרוטוקול, שורות 14-15). וכן "רצינו לעשות תכנון על מנת להקטין ליקויים במקום (צריך להיות "ניכויים במקור" - א"ש) על התמלוגים שמשלמים בחוץ לארץ. בעקבות התייעצות עם רו"ח בחוץ לארץ על מה הדרך המתאימה לעשות את זה. הגענו להסכמה שזה דרך החברה השוודית, ובהתאם לדיונים שלי עם מר גרוס וכמובן בהסכמתו בגלל שאני ראיתי אותו כקשר שלי עם כל העסקה הזו, האנשים שהם צדדים לעסקה הזו, אז זה היה בהתאם לפי דעתי, להוראות של מר גרוס" (עמ' 455 בפרוטוקול, שורות 20-26).

את חברת Western Steel Cyprus הקים רו"ח פריד בקפריסין בהוראת גבי (עמ' 455 בפרוטוקול, שורות 25-32, עמ' 456 בפרוטוקול, שורה 2).

גם חברת מקסימה 2000 הוקמה ע"י גרוס באמצעות רו"ח פריד, בשבדיה: "עיקר העיסקה לפי המבנה הזה, היתה זרימת תמלוגים מ-C.W.C. Central Weighing החוזה. והעניין היה כאן לשימוש של אמנה בין ישראל ובין שוודיה על מנת להקטין את הניכוי במקור על התמלוגים. העניין של הרכישות ומכירות, Maxima Western Steel, Sovenska, Central Weighing Company, כמו שכתבתי כאן אני ראיתי את זה כמין flow through כזה" (עמ' 458 בפרוטוקול, שורות 21-26) וכן "כמו בקומבינציה בגלל שלא היה צורך להיות רווח ל-Western Steel"

על הקשר בין החברות העיד גבי "Western Steel הזמינה מחברת מקסימה" (עמ' 93 בפרוטוקול, שורה 11).

מעדוהו של ר"ח פריד עולה, שמעורבותה של חברת סוויסופט היתה בעת פרוקה של Western Steel, והיא הוקמה במטרה להעביר כספים לסלוק חובותיה של Western Steel. ואילו חברת Western Steel Cyprus "בסך הכל לא עשתה כלום" והוסיף, "אבל היו חשבוניות גם כן, אני לא יודע מי מוציא את זה. יכול להיות בארץ. אני בטוח שזה לא היה הר"ח בקפריסין".

עדוהו של פריד היתה עניינית וברורה, ופיזרה את הערפל שניסו אנשי גרוס לפזר על העובדות. עדוהו נתמכת בראיות, לרבות החשבוניות שבנספח 6/ל. יש לייחס לעדוהו משקל רב. כדי כך היתה העדות חשובה בעיני גרוס, עד שנעשו נסיונות שונים למנוע את העדות: בקשות לדחיה, בקשת פסילה של המותב, ובקשה להתפטרות עורכי הדין.

29. ג'ון פיי, שהיה מנהל השיווק הבינלאומי והמכירות בסנסורטרוניקס, העיד שמתחילה נערכו הזמנות המתמרים ע"י צח, ואח"כ ע"י גבי (עמ' 909 בפרוטוקול, שורות 3-5), קודם על ידי חברת GTC, לאחר מכן ע"י חמ"ל ואח"כ באמצעות מקסימה 2000 (עמ' 917 בפרוטוקול, שורות 14-19). ג'ון פיי לא הכיר את חברת Western Steel על אף שהיה מנהל השיווק של החברה שמכרה מתמרים ל-Western Steel, אליבא דגרוס.

עדוהו של ג'ון פיי לא נסתרה, היא נתמכת במסמכי ההזמנות, וכן בעדוהו של ברברה רייכמן, מזכירתו של גבי, שהעידה כי גם היא ערכה הזמנות מסנסורטרוניקס בשם החברות (עמ' 737 בפרוטוקול, שורות 13-15), והתכתבה עם ג'ון פיי בנוגע להזמנות (עמ' 737 בפרוטוקול, שורות 16-20). לפיכך אני מייחסת לעדוהו של ג'ון פיי משקל רב, ורואה בה עדות חשובה ומהימנה.

30. לכתחילה, משהכחישו גרוס כל קשר לחברות, היה צורך לבחון את העדויות החיצוניות, לרבות השאלה אם החתימות על גבי המוצגים 40/נ, 41/נ, 42/נ, 46/נ הן של מזכירתו של גבי, ברברה רייכמן. בבדיקה גרפולוגית נמצאה סבירות גבוהה שהחתימות במוצגים נחתמו על ידה. ברברה לא שללה בעדותה את האפשרות שהחתימות על החשבוניות שבל/6 לתצהירו של צח שלה, והוסיפה לגבי אחת מהחשבוניות "אני חושבת שזה מאוד יכול להיות החתימה שלי" (עמ' 745 בפרוטוקול, שורה 9) וכן "אני לא אומרת שזה לא החתימה שלי. אתה רוצה שאני אחתום, אני אחתום" (עמ' 745 בפרוטוקול, שורות 11-12). ברברה העידה גם בקשר למסמך 43/נ, חשבונית מ Western Steel לחמ"ל עבור רכישת מתמרים, כי חתימתה מתנוססת בתחתית החשבונית (עמ' 733 בפרוטוקול, שורות 14-17). היא גם אישרה כי סוויסופט פעלה ממשרדו של גבי גרוס בארץ (עמ' 731 בפרוטוקול, שורות 19-22). גבי רייכמן לא אישרה ישירות אותו דבר לגבי חברת מקסימה, אך אישרה שכתובת החברה במשרדי חמ"ל ביהוד (עמ' 738 בפרוטוקול, שורה 12), וחשבונית של מקסימה נושאת חתימתה הרגילה, למרות שלא זוהתה על ידה (46/נ).

מוצג 42/נ שנושא את חתימת ברברה הוא קבלה שנתנה Western Steel לחמ"ל להוכחת תשלום עבור 35 מתמרים, 1,270 דולר אמריקאי כל מתמר. כאמור, חתימתה של ברברה מתנוססת על החשבונית.

31. גבי גרוס הכחיש כל קשר עם החברות, לרבות חברת מקסימה. אך ברברה לא שללה את האפשרות שמדובר בחברה נוספת של גרוס: **"אני זוכרת את השם, מה החברה אין לי מושג"** (עמ' 736 בפרוטוקול, שורה 21). בחקירתו נשאל גבי לגבי נסיבות הימצאותה של מדבקה של מקסימה במשרדי גרוס ביהוד, ואישר את נסיבות האירוע (עמ' 101 בפרוטוקול, שורות 16-17, 22-24). אם כי גבי הכחיש כל קשר למדבקה או למקסימה, דבריו מחזקים את גרסת צח שהמדבקה נמצאה על קופסא שנותרה במשרדי חמ"ל, לאחר שהחברה עזבה את המקום. טענת גרוס שמדובר במסמך מזויף לא הוכחה, ולהיפך, הקשר עם חברת מקסימה בוסס באמצעות עדויות פיי ורייכמן. הכחשה זו מצטרפת לאחותה, לגבי חברת Western Steel: גבי גרוס ניסה ולא הצליח להרחיק עצמו מן החברות שהקימו גרוס לצורך מעשי המרמה כלפי חמ"ל וכלפי בעלת המניות בה מטעם צח, בלדן.

32. עו"ד תום אלהד הוא עו"ד שבדי שמונה על ידי בית המשפט בשבדיה לפירוקה של Western Steel. לפי עדותו לחברה היתה פעילות מצומצמת (עמ' 888 בפרוטוקול, שורות 24-25, וכן עמ' 889 שורות 1-4). עו"ד קנט הגלונד הוזמן אף הוא להעיד, אך בהתברר העובדות כפי שתוארו חזר בו ב"כ אורני מהזמנת עד נוסף מחו"ל. לפיכך לא אתייחס למסמכים שמסר ואשר לא נחקר עליהם לפני, למעט הללו שברברה רייכמן אישרה את חתימתה עליהם.

33. אם כן, ל Western Steel לא היתה פעילות משלה. היא קנתה מתמרים ממקסימה, ומכרה אותם לחמ"ל. הסיבה מדוע עשתה כן תוסבר להלן, בפיסקת "מחיר המתמרים". גבי גרוס הוא שניהל את רכישת המתמרים עבור חמ"ל, ועשה כן באמצעות החברות הנ"ל שהקים למטרה זו, בשיתוף פעולה מלא של מיקי ושל קצב. אם כי ברור שהיה קשר בין החברות הנ"ל לבין חברות Western SteelCyprus וסוויסופט, טיב הקשר המדויק לא נחשף. מכל מקום, מדובר בחברות של גבי, שפעלו לפי החלטתו והחלטת מיקי וקצב.

מחיר המתמרים

34. ג'ון פיי העיד שמחיר המתמרים היה בין 400 דולר לבין 300 דולר (עמ' 918 בפרוטוקול, שורות 1-2). עדותו מחוזקת בראיות הבאות:

א. מכתב מפיי לצח מיום 22.6.1994 (נספח A1), שבו הוא מציע לצח מתמר מסוג 75,000 ליברות בסך 400 דולר, ובו הוא מציין **"We cannot go lower than \$400.00"**.

ב. בתצהירו הציג פיי הזמנות חברת מקסימה 2000 מסנסורטרוניקס (נספח A3 בנ/62), ויחידת מתמר תומחרה שם ב- 305 דולר, מלבד יחידה אחת שתומחרה בסך 595 דולר (ככל הנראה לא ניתנה הנחה משום שדובר בהזמנת יחידה בודדת).

ג. עלות מתמר מסוג 75,000 ליברות לפני הנחה היה 835 דולר ומסוג 100,000 ליברות היה 1,350 דולר (נספחים

A2 לתצהיר פ"י ו- יב4 לתצהיר צח). על סכומים אלו ניתנו הנחות בשיעור שבין 30%-ל-60% (נספח יב6).

ד. המחיר שמכרה סנסורטרוניקס מתמרים ללקוחה שלה (Totalcomp) בסך 459.25 דולר ליחידה (נספח יב7, נספח B בנ/65).

ה. עדותו של צח לפיה לפני חמ"ל היה מייבא מתמרים מסנסורטרוניקס בסך 450 דולר.

לפיכך אני קובעת שמחיר מתמר מסוג 75,000 ליברות היה כ- \$400. בפועל, חמ"ל שילמה 1,350 דולר למתמר מסוג זה (נספח יב9 בנ/25; עמ' 276 בפרוטוקול, שורות 11-13; עמ' 608 בפרוטוקול, שורות 6-7). כתוצאה משרשרת ההונאה המתוארת, נותרה יתרת הסכום, כ- \$950 למתמר, בידי החברות של גרוס בחו"ל.

35. בתצהירי גרוס נטען כי המחיר שהשיגה Western Steel מסנסורטרוניקס נמוך ב- 500 דולר מהמחיר שהשיג צח (ס' 22 לת/1). טענה זו מופרכת מיניה וביה, מעימות חשבוניות Western Steel עם מחיר המתמרים כדברי מר פ"י.

36. מיכאל גרוס מתאר את תפקידו של צח בחמ"ל: "הוא היה אוטוריטה והאינסטנציה בכל הנושאים הטכניים" (עמ' 216 בפרוטוקול, שורות 5-6). ברברה העידה: "הוא היה איש השטח והוא היה בשטח והם ניהלו את המשרדים. מיקי היה טוב בשיווק, להכיר לקוחות ולהפעיל את המשרד וכל העניינים הכספיים וצח היה מגיע ישר עם הבוץ על הנעליים" (עמ' 750 בפרוטוקול, שורות 10-13).

בנסיון להראות כי צח היה בסוד העניינים הפנה ב"כ גרוס בסיכומיו לעדות אביו של צח, מר ראובן אורני, שממנה עולה כי צח ידע אודות המחירים שמשלמת החברה עבור המתמרים. לא התרשמתי מעדותו של ראובן אורני כי צח ידע אודות המחירים בזמן אמת. להיפך, בסיום העדות מבהיר מר ראובן אורני כי לו עצמו נודעו המחירים רק כשהפרשה התפוצצה, ואם כך - כל דבריו אודות שיחותיו עם בנו בקשר למחיר לא יכולות היו להתבצע בזמן אמת אלא רק בשלב זה, שלב ההתפכחות שהוביל להגשת התובענה. יש ליחס את חוסר ההתאמה שבדברי העד לגילו המבוגר ולכך שלא ירד לסוף דעתו של ב"כ גרוס שתקר אותו בחקירה הנגדית. אין גם כל הגיון בשיתוף פעולה של צח לרוקן את החברה שהוא אוחד בשליש ממניותיה מסכומים נכבדים שעוברים לפי שיטה זו לכיסם של גרוס בלבד, בחו"ל.

37. כוונתם המוקדמת של הצדדים התממשה בהתנהלות השוטפת של חמ"ל: גרוס לניהול ואורני לידע ולביצוע העבודה. לאחר שמיעת העדויות, בפרט לאחר גילוי העמדה השקרית של גרוס - אני מאמינה לצח כי לא ידע שחמ"ל משלמת ל- Western Steel מחיר גבוה כל כך בעבור המתמרים. שאם לא כן - בודאי היה נכנס לעבי הקורה בשלב מוקדם בהרבה.

בניגוד לענין שהתברר בע"א 148/82 שרה גליק נ' ויקטור ארמן, מה (3) 401 (1991), בענייננו התבררה מרמה של ממש, על ידי כל אחד מן המעורבים מצד גרוס: גבי ומיקי שהיו הרוח החיה בהקמת חברות חו"ל והפעלתן בתרמית כלפי

החברה וכלפי צח וקבוצת אורני, וקצב - שהיה מודע למעשים כולם, בשמשו חשב של החברה, שהחזיק במידע ופעל לפיו, והורה בעצמו על התשלומים ל-Western Steel.

בע"א 10385/02 מכנס ואח' נ' ריג'נט השקעות בע"מ ואח', פ"ד נח(2) 53 (2003) חזר בית המשפט העליון על ההלכה בדבר חבות אישית של מנהלים ובעלי מניות לעוולות שבצעו. על אחת כמה וכמה כאשר מדובר בעוולות תרמית.

בענינו המרמה ברורה, הן כלפי החברה הן כלפי בעל המניות הנוסף בה. אדרבא, ניתן לומר בפה מלא כי הוכחה אחריותם האישית של מיכאל גרוס, של גבריאל גרוס, ושל יוסף קצב להונאת המתמרים שנעשתה בכוונת מכוון לקבל סכומים שלא הגיעו למשפחת גרוס המורחבת, ולהעבירם לחברה אחרת שבשליטתם, בשבדיה או בקפריסין.

גובה הנזק

38. צח דורש בכתב התביעה תשלום עבור 800 מתמרים בסכום כולל של 800,00 דולר.

מספר המתמרים שנמכרו נלמד באחת הדרכים הבאות:

בחישוב הנזק בתצהיר קצב נכתב (סעיף 27) שממוצע העסקאות של החברה המרכזית בתקופה של ארבעה חודשים ב-5 שנות פעילותה עומד על 23 עסקאות שכירות וארבע עסקאות מכר. לא נערך חישוב ממשי של מספר מאזני הגשר שנמכרו או הושכרו בכל התקופה כולה, אך מן הנתון הממוצע ניתן ללמוד על כ- 405 משקלים ב-5 שנים.

לבניית מאזני גשר נדרשו כ- 4 מתמרים (4 מתמרים במשקל באורך 9 מטר מסוג NS-09 ו- 6 מתמרים במשקל מסוג NS-18 - לפי עדות מר אבנון עמ' 898 בפרוטוקול, שורה 14; נ/35; נ/47). כיוון שרוב המאזניים צרכו 4 מתמרים בלבד, ייערך החישוב לפי אלו.

כלומר, שלפי חישוב קצב מדובר בכ-1620 מתמרים.

נספח כח' 1 לנ/25 הוא הערכת שווי של חמ"ל שערך ר"ח זיו ביום 25.1.2000. לפי נתונים שמסרו צח וגרוס, עד ליום 31.12.1999 מכרה חמ"ל כ- 100 משקלים והשכירה כ- 107 משקלים, כאשר מתוך נתון זה יש להפחית 30% עבור כמות משקלים ממוחזרת ובסה"כ 175 מאזני גשר.

חישוב לפי הנתון של ר"ח זיו מביא לכמות של כ- 700 מתמרים שרכשה חמ"ל מסנסורטרוניקס עד שנת 2000.

בהעדר חישוב מדויק אחר - אני מאמצת את החישוב שנערך ע"י ר"ח זיו. בעבור 700 המתמרים שולם בממוצע סכום עודף של \$950 לאחד, כלומר סה"כ - \$665,000.

39. נושא מרכזי נוסף בעדויות מטעם אורני היה המתמרים של 75,000 ליברות, שהודבקה עליהם מדבקה של 100,000 ליברות. לטענת ב"כ אורני, הכוונה היתה להטעות את הלקוחות ואולי גם את אורני, בקשר למחירים של המתמרים. ג'ון פיי העיד שבשלב מאוחר גבי ביקש שייצרו עבורו מתמר 100,000 ליברות עם התכונות של 75,000 ליברות (עמ' 910 בפרוטוקול, שורות 5, 11-9), וכי מתמרים אלו נמכרו רק לחמ"ל.

עדי יושי ישראל שרכשה את סנסורטרוניקס העידו כי לא נעשה דבר כזה אצלם, כי סירבו לתת שירות למתמרים מסוג

זה, וחלקם אף אמרו כי יש לראות בכך רמאות לשמה.

אכן, גם מעדות פיי עולה כי השוני בין שני סוגי המתמרים הוא בכך שמקדם הבטיחות שבמתמרים 75,000 ליברות המסומנים כ- 100,000 ליברות - נמוך יותר.

למרות שכוונת המרמה העולה מעצם הזמנת מתמר 75,000 ליברות המסומן כמתמר 100,000 ליברות ברורה - לא ברור כיצד טוען צח נגד השמוש במתמרים אלו. מעדותו בחקירה הנגדית עולה כי ידע על כך ואף שיתף פעולה עם המרמה, והתקין אותם מתמרים במאזני הגשר שהתקין.

על כן אני סבורה שהעדויות שעסקו בענין זה מלמדות על כוונת מרמה של שני הצדדים שלפניי כלפי הלקוחות שלהם, ולא על מרמה של גרוס כלפי צח, שהיה שותף מלא למעשים.

דילול המניות

40. הדילול הראשון נעשה לבקשת גרוס, שטענו כי החברה זקוקה לאשראי בנקאי נוסף שאינה יכולה לגייס, וצח לא יכול היה להעמיד לרשותה סכומים נוספים. צח הסכים להצעתם של גרוס להקצות מניות לחברת אמרלד תמורת אשראי שתיתן לחברה (סעיף 10 בנ/25).

ס' 6 בהסכם הקצאת המניות קובע: "אם מסיבות התלויות באמרלד לא יועמד לרשות החברה כל סכום האשראי כמוסכם, תחזיר אמרלד לפי דרישת החברה חלק יחסי מהמניות שהוקצו לה לפי יחס האשראי שהועמד בפועל מול הסכום המוסכם של 500,000. אם אכן תעשה כן לא תהיה לאף צד כל טענה כלפי הצד השני".

41. צח טוען כי אמרלד הפרה את התחייבותה בכך שלא נתנה אשראי בגובה הסכום כולו, ושהסתמכה על שטרות של חמ"ל בלבד, שיכולה היתה לגייס אותו אשראי בעצמה, ולא היה כל צורך בדילול. ואילו גרוס טוענים שהתחייבות לא הוגבלה לתקרת סכום זה.

42. עמדות הצדדים נתמכות בחוות דעת כלכליות מטעמם: רח"ח בניטה מטעם גרוס ורח"ח סררו מטעם צח. ממאזן הבוחן ליום 30.6.1996 (נספח ב' בת/4) עולה שהסכום שהועמד לחמ"ל כהלואה מבנק הפועלים ומהבנק הבינלאומי עמד על 1,394,089 ₪ שהם כ- 435,658 דולר (שער דולר של 3.2030 ליום 30.6.1996 ת/14), בתמורה לשטרות של חמ"ל בסך של 508,629 דולר (חוות דעתו של רח"ח בניטה ת/14). סה"כ אשראי, הכולל 445,152 ₪ שנתקבל באמצעות חברה קשורה (אמרלד, לפי עדות רח"ח בניטה) - 1,628,622 ₪ (באור 9 לדו"ח כספי ליום 31.12.1996).

רח"ח סררו אישר בעדותו כי חמ"ל קיבלה אשראי של כ- 1.5 מיליון ₪ (עמ' 796 בפרוטוקול, שורות 4-5). לא ברור איזו הלואה קיבלה חמ"ל באמצעות התחייבותה של אמרלד. עם זאת, כפי שעולה בחוות דעתו של רח"ח בניטה השתנה תמהיל מקורות המימון כך שבסוף 1996 91.6% מההלואות נתנו ע"י בנק הפועלים, שזה כנראה האשראי שהעמידו קצב ואמרלד לחמ"ל.

מעדותו של ר"ח בניטה עולה שממועד הדילול (30.6.96) ועד סוף אותה שנה קטן האשראי שניתן לחמ"ל בכ- 80,000 ש"ח (עמ' 401 בפרוטוקול, שורות 17-19, 21). לפי הסברו יתכן שחמ"ל שקבלה אשראי מידי, שוב לא נזקקה לכולו (עמ' 403 בפרוטוקול, שורות 14-19) או שהחברה לא ניצלה את האשראי שהועמד לרשותה (עמ' 404 בפרוטוקול, שורות 23-24). מכל מקום, לטענתו לא ניתן להסיק מן הנתונים הכספיים שלא היה צורך באשראי (עמ' 414 בפרוטוקול, שורות 2-9).

43. בנגוד לפסק הדין בע"א 741/01 מאיר קוט ל עיזבון ישעיהו איתן ז"ל פ"ד נד(4) 171 (2003) שצח מבקש להסתמך עליו, בעניינו אין מדובר במצג של המנהלים לבעלי המניות בדבר שווי החברה, שהוביל להבנת בעלי המניות בצורך בדילול, אלא שכל המעורבים שהיו בעלי מניות היו גם מנהלים פעילים, ועל כן גם בעלי גישה לאותם מקורות מידע עצמם. בעל מניות כזה אינו בעל מניות שנסמך על מידע שמביאה לפניו מועצת המנהלים ותו לא. בעל מניות כזה רשאי לבחון את המצגים, לקבל מידע ולבחון אותו בעצמו. במידה רבה זו חובתו העצמאית כלפי החברה.

44. יש לדחות את טענות צח בענין הקצאת המניות לחברת אמרלד. צח חתם על נספח יב1, היתה לו גישה למסמכי החברה, ויכול היה לבדוק את המצגים שהציגו גרוס בזמן אמת. הוא לא עשה כן, הסכים לדילול והודיע על ביטול הסכמתו לדילול רק כעבור כ- 4 שנים ביום 8.6.00 (נספח יב3 בנ/25), ללא שמודע לו איזה מידע חדש.

מכל מקום, חמ"ל קבלה באמצעות אמרלד אשראי בסכום גבוה מ-\$435,000. הצדדים כלל לא בחנו את הנושא בזמן אמת, ולא בקשו תוספת לאשראי או החזרת מניות של אמרלד. ממילא, החזרת המניות היתה לחברה כולה ולא לאורני, שכלל לא בקש לתבוע בתביעה נגזרת. אם כן, טענה זו של אורני, בדבר שינוי בהקצאת המניות, דינה להידחות.

45. דילול שני: ביום 1.2.2000 הודיעה אורני לשותפיה בחמ"ל כי היא מבטלת את הסכם הקבלנות, כלומר שהיא מפסיקה לתת שירות מטעם חמ"ל. גרוס ראו בכך הפרה יסודית של ההסכם. חמ"ל זימנה אסיפה כללית מיוחדת ליום 12.6.00, ובין הנושאים לדיון "דרישה להשקעת הון בחברה מצד בעלי מניות". צח התנגד לדרישה זו ולדרישה הנוספת לדון בהחלפת ר"ח של החברה, והבהיר כי הוא מבקש "לדון באסיפה הכללית בחברה הנ"ל, בהגשת תביעות משפטיות כנגד מיכאל וגבריאל גרוס, יוסף קצב, חברת תבנית אמרלד שירותי מימון בע"מ, לאור פעולות אשר ביצעו בחברה הנ"ל ואשר הסבו לה, לטענת מרשי, לנזקים כספיים חמורים" (מכתב מיום 11.6.00).

ביום 12.6.00 נערכה ישיבה במשרדו של עו"ד עירוני, בנוכחות הצדדים (נספח ח3 בת/3; א-3 בנ/25). עו"ד לוי מחה בשם בלדן על הניסיון לדלל את צח, ואמר שאין יסוד לדרישת ההשקעה, והתירה שלא ניתן לדלל מכוח הצבעה סתמית. לאחר הדברים האלה עזבו צח ועו"ד לוי את הישיבה. בהצבעה שנערכה בלעדיהם הוחלט פה אחד לחדש קו אשראי בסך 500,000 דולר בתמורה להקצאה של 150 מניות שיחולקו בין המשקיעים. גבי נתן את הבטוחות שנדרשו להקצאת האשראי הנדרש, והתוצאה היתה הקצאה נוספת, ודילול בעלי המניות הקיימים כך שחלקה של בלדן בהון המניות הנפרע של חמ"ל עמד על 16%. צח רואה בכך משום עושק המיעוט.

גרוס טוענים שההקצאה נעשתה כדין, ומפנים להחלטת כב' השופט י' זפט מיום 13.3.2001, שבה נקבע, בין השאר כי

אורני סירב לחתום על בקשה לחידוש האשראי בחשבון הבנק של חמ"ל ולכן אין מניעה שהחברה תפנה למימון נוסף באמצעות הקצאת מניות, ואין עילה להתערבות בית המשפט. כיוון שמדובר בהחלטת ביניים, מובן שמשקלה אינו מכריע, למרות שניתנה לאחר ניהול הליך מלא, לרבות סיכומים. התמונה הרחבה יותר שנגלתה לעיני בשמיעת הראיות כולן משליכה גם על הקביעות הנ"ל.

לאחר שהתבררו העובדות בתביעה, ובעיקר התרמית שנעשה ע"י גרוס כלפי חמ"ל וצח - אני קובעת כי היה בסיס מוצק להתנגדות צח לדילול הנספך ואף לדרישה להוסיף בטוחות לחברה. כל שנעשה בשלב זה שוב אינו יכול להחשב מהלך תקין של חיי החברה. לא למותר להזכיר כי גרוס הם שעמדו על כך שהפרת ההסכם על ידי אורני בעינה עומדת ומביאה לפרידת הצדדים.

כל שהתיימרו גרוס לבצע לאחר אותם מועדים אינו יכול להפחית מזכויותיהם ההדדיות של הצדדים. ההקצאה הנוספת כאמור בטלה, והבעלות בחמ"ל נותרת כשהיתה לאחר הצטרפות אמרלד: בלניש, בלדן ואמרלד בחלקים שווים ביניהן.

46. אורני טוענים שיש להחזיר לבלדן סכום של 820,000 ₪ ששלמה ביתר בשנים 1998-1999 **כדמי ניהול לחברת אנרג'י מדיה**. ר"ח סררו מטעם צח סבור היה שלא היתה תכלית אמיתית לדמי הניהול ששולמו, משום שחמ"ל ניהלה בעצמה את חשבונותיה, והוציאה את כל ההוצאות הדרושות לניהול שוטף ישירות. בהסכם בין חמ"ל לבין חברת אורני הסכימה האחרונה לשלם דמי ניהול. הצדדים הסכימו שחמ"ל תשלם לאנרג'י מדיה **"...סכום חודשי שייקבע מפעם לפעם בין הצדדים"**. לא הובאו ראיות בקשר לסכום החודשי שנקבע, ואם היה סביר אם לאו. משכך, אני דוחה את תביעת אורני להחזר זה.

47. אורני דורשים סכום של 222,000 ₪ עבור יתרת חוב שחמ"ל חייבת להם בגין שירותי תיקונים ויעוץ הנדסי שניתן לחמ"ל וללקוחותיה, וכן תשלום עבור ייעוץ הנדסי ב-93 מקרים, לפי \$210 לכל ייעוץ, סה"כ \$19,530.

לתצהיר אורני צורפה רשימת העבודות וההוצאות (נספח טז-6). אלא שאורני לא הפנו למקור החובה של חמ"ל לשלם לאורני כל תשלום מעבר למה שסוכם בהסכם ביניהן. טענת צח כי בפועל שולמו סכומים כאלו לא הוכחה, ואף נסתרה בעדות קצב, שטען שהתוספות ששולמו היו בגין עלויות העברה בלבד. גם הטענה שעלויות השירותים שנתנה אורני לחמ"ל לא כוסתה אינה רלוונטית, בהעדר הסכם אחר של הצדדים.

מכירת נכסי חמ"ל

48. CWC החברה המרכזית בע"מ רכשה את נכסי חמ"ל ביום 31.12.2001 תמורת 3,458,923 ₪ (עדות קצב עמ' 573 שורה 5 ואילך; עדות בניטה עמ' 422 בפרוטוקול, שורות 20-27; 47/ה).

שוויה של חמ"ל - בנספח כח1 בנ/25 לפי צח הוא 2.85 מליון ₪ ולפי גרוס הוא 692,000 ₪. לפי חו"ד ר"ח סרר מטעם צח - 3,868,590 ₪. בעדותו הבהיר ר"ח סרר כי השווי הנכסי של החברה הוא השווי הנמוך שניתן לייחס לה, והוא עומד לפחות על הסכום ששלמה CWC לנכסיה: 3,458,923 ₪. כשבידנו המידע הטוב ביותר ביחס לשווי החברה, שהערכת השווי של התובעת לא עלו עליו - ניתן להשתמש בו להערכת הנזק שנגרם לבעלי המניות בחמ"ל מריקון החברה מנכסיה.

הואיל ובלדן בעלת שליש מהון המניות הנפרע של החברה, היא זכאית לסכום של 1,152,974 ₪.

רישום פטנט על שם Western Steel והשבתו לראובן אורני

49. טענה זו נזנחה במסגרת סיכומי אורני, ואף נדחתה לגופה משום שראובן אורני חתם על רישום מסמכי הפטנט ע"ש Western Steel. לא הובאו ראיות בדבר מרמה בענין זה, וקיימת חזקה משפטית בדבר הסכמתו של אדם למסמך שחתם עליו (עמ' 494 בפרוטוקול, שורות 21-28; עמ' 495 שורות 5-6).

תביעת חמ"ל

50. חמ"ל עתרה בכתב התביעה לתשלום 465,840 ₪ בגין חובה של חברת אורני בספרי החשבונות נכון ליום 31.12.99; 52,863 ₪ עבור כספים שקיבלה חברת אורני מלקוחות חמ"ל; 252,532 ₪ עבור שירות ששולם לאורני מראש אך בפועל לא ניתן; וכן 1,540,793 ₪ בגין אובדן הכנסה. סכום התביעה הועמד על 2,312,029 ₪.

51. ביום 1.2.00 הודיעו אורני על ביטולו של ההסכם עם חמ"ל (נספח יח לת/2), בהמשך ניסו לחזור בהם (מכתב מיום 14.2.2000), אך גרוס המשיכו לראות בהם כמי שביטלו את ההסכם בהפרה היסודית שהפרו אותו. הואיל ונקבע כי ביטול ההסכם נעשה כדין, בשל המרמה כלפי בלדן וצח - אין לראות בכך משום הפרה שמזכה את גרוס בפיצויים בגין אבדן הכנסה. עם זאת, במסגרת ההתחשבות בין הצדדים, ראוי לבחון את הטענות הנוספות, שאינן קשורות בהפרה כי אם בהתנהלות הצדדים עד אותה עת.

הסכום של 252,532 ₪: קצב צירף לתצהירו מסמך "יתרת חודשי שירות-צח" (נספח י בת/3) שלפיו שווי יתרת שירות לחברת אורני הוא 63,133 דולר לשנים 1998-1999, והסביר כי בהתאם להסכם בין הצדדים חברת אורני קיבלה בגין כל התקנה של מאזני גשר תשלום שכלל את כל השירותים התיקונים והטיפוליים ללקוח, למשך תקופת השכירות, 24 חודשים. חמ"ל שלמה לחברת אורני בהתאם למחירון מוסכם. עמודת יתרת שירות תואמת לכאורה למחירון שהוסכם לגביו (לדוגמא: נותרה יתרת שירות נכון ליום 24.3.1998 של חודש עבור קניה בסך 133.33 דולר (עבור דגם NS-09).

קבוצת אורני אינה מתמודדת כראוי עם נושא זה, שגנדר מסיכומיהם כליל. משכך אני רואה לאשר את הדרישה המבוססת לכאורה על מסמך תקף.

באשר לתשלום 52,863 ₪ בגין כספים שקיבלה חברת אורני מלקוחות חמ"ל: בתצהירו של גבי נטען שמזכירתו של צח אישרה בכתב ידה את זכאותה של חמ"ל לקבל סכום זה (נספח ו' לת/3) היא אמנם לא הוזמנה להעיד, אך צח לא התנגד למסמך זה. במסמך זה קיים פירוט לתקבולים מהכנסות בסך 33,827 ש"ח.

בכרטיס החברה נרשם חוב של אורני בסכום של 465,840 ₪ לסוף 1999. מקורו לא הובהר. יתרה מזו, בשיחה קשה שהיתה לצח ולמיקי (תמליל 3) - הודה מיקי בחוב חמ"ל לצח בסכום של כ- 33,000 ₪, אך לא טען לחוב זה. לפיכך אני דוחה דרישה זו.

לאור האמור, מתביעת חמ"ל יש לאשר סכום של 33,827 ₪, וכן סכום של 252,532 ₪, סה"כ 286,359 ₪.

סיכום

52. רו"ח פריד סבר כי המבנה שבנה עבור חמ"ל היה בגדר תכנון מס לגיטימי. הדברים לא נתבררו במסגרת התביעה הנוכחית, אך הם מעלים סימני שאלה. משום כך מועבר פסק הדין לעיונו של מנהל בתי המשפט, לשם העברתו לרשות המסים, לבדיקת הנושא על ידה.

53. זהו סיכום פרקי התביעות השונים:

א. תביעת קבוצת אורני בענין התרמית ברכישת המתמרים מתקבלת, באופן שכל אחד מן הנתבעים גבי, מיקי, וקצב - ביחד ולחוד - חייב לשלם לבלדן את חלקה בסכום העודף ששולם עבור המתמרים (\$665,000), \$221,666 לפי שער הדולר ביום הגשת התביעה, בצרוף הפרשי הצמדה וריבית מאותו מועד ועד היום.

ב. חמ"ל תשלם לבלדן שליש מן הסכום שקבלה עבור מכירת נכסיה לחברה המרכזית בע"מ: 1,152,974 ₪ בצרוף הפרשי הצמדה וריבית החל מיום 31.12.2001.

ג. תביעת קבוצת גרוס מתקבלת בחלקה: אני מחייבת את חברת אורני לשלם לחמ"ל סכום של 286,359 ₪ בצרוף הפרשי הצמדה וריבית החל מיום הגשת התביעה.

54. הוצאות: משום הצורך להוכיח את מזימת Western Steel, לאחר שגרוס הכחישו כל קשר עם החברה - נדרש צח לפעולות ארוכות ויקרות של חיקור דין: שתי נסיעות לשבדיה, ונסיעה לקליפורניה - לג'ון פיי. כמו כן הבאת העדים עו"ד תום אלהד משבדיה וזמר ג'ון פיי מקליפורניה ותשלום הוצאותיהם, וכן הבאת שני מומחים ועדים רבים אחרים.

בהתחשב בכל אלה אני מעמידה את ההוצאות שיהיה על גבי, מיקי קצב וחמ"ל ביחד ולחוד לשלם לקבוצת אורני על סך 200,000 ש"ח.

ניתן היום, יח' אלול תשע"ב, 05 ספטמבר 2012, בהעדר הצדדים.

//